

ارزیابی وضعیت بدنی برداشت کنندگان گل زعفران و آرایه‌ی روشهای اصلاحی

نسرین صادقی^۱ - علی دلشاد^۲ - محمد جواد فانی^۳

چکیده

زمینه و هدف: برداشت گل زعفران مستلزم تحمل شرایط بدنی نامناسب، مانند خم شدن، زانو زدن، خیزیدن برای جمع آوری محصول، و کاری تکراری و پر از استرس فیزیکی می باشد، که در نتیجه آن اختلالات اسکلتی عضلانی جزء لاینفک این شغل خواهد بود. در تحقیق حاضر با ارزیابی وضعیت فیزیکی بدن این افراد در حین انجام کار، سطح خطر وضعیت فیزیکی بدن آن ها از دیدگاه ارگونومی را تعیین کرده و اقدام اصلاحی مناسب را جهت پیش گیری از اختلالات اسکلتی عضلانی پیشنهاد می کنیم.

روش تحقیق: این مطالعه از نوع، توصیفی- تحلیلی بود و نمونه ها را ۱۵۰ نفر از برداشت کنندگان زعفران در مزارع زعفران گناباد تشکیل دادند. روش نمونه گیری غیر احتمالی آسان، و ابزار مورد استفاده عبارتند از: دوربین دیجیتالی، چارت ارزیابی سریع کل بدن (REBA). در ابتدا از نمونه ها حین برداشت زعفران عکس برداری کرده و سپس به قسمتهای مختلف بدن بر اساس وضعیت آن ها طبق روش ارزیابی سریع کل بدن کد داده، و سپس این کدها را وارد جداول کرده و امتیازهای A، B و نهایی را محاسبه کردیم. سپس این اطلاعات وارد نرم افزار SPSS شده و فراوانی های هر کدام به دست آمد.

یافته ها: امتیازات به دست آمده از روش ارزیابی سریع کل بدن به ترتیب درصد و امتیاز برای نمونه ها عبارتند از: امتیاز A: در ۹/۳٪ از نمونه ها ۶ برای ۵۰٪ آنها ۷، برای ۳۸٪ نمونه ها ۸ و برای ۲/۷٪ آن ها ۹ بود. امتیاز B: برای ۰/۷٪ از نمونه ها ۲، برای ۲٪ آن ها ۳، برای ۱۰٪ آن ها ۴، برای ۵۰/۷٪ آن ها ۵، برای ۲۶٪ آن ها ۶، برای ۸/۷٪ آن ها ۷ و برای ۲٪ افراد ۸ بود. امتیاز نهایی در ۲۰/۷٪ نمونه ها ۸، ۳/۳٪ آن ها ۹، ۱۱/۳٪ آنها ۱۰، ۴۹/۳٪ آن ها ۱۱ و برای ۳۵/۳٪ از آنها ۱۲ بود.

نتیجه گیری: بر اساس یافته های فوق، وضعیت بدنی اکثریت برداشت کنندگان زعفران از نظر ارگونومیک در سطح خطر بسیار بالا بوده و ضروری است جهت اصلاح وضعیت بدن آن ها به صورت آبی اقدام شود، در غیر این صورت ریسک ایجاد اختلالات اسکلتی عضلانی در آن ها بسیار بالا خواهد بود. با در نظر گرفتن وسیله ای که فرد در حین کار بتواند روی آن بنشیند، می توان زوایای تنه، زانو و گردن را کاهش داد تا در اثر آن، امتیاز نهایی و سطح ریسک کاهش یابد. هم چنین آموزش حفظ وضعیت فیزیکی صحیح بدن حین انجام کار به کشاورزان ضروری به نظر می رسد. این اقدامات نهایتاً می تواند از ریسک اختلالات اسکلتی عضلانی پیش گیری کند.

کلید واژه ها: وضعیت فیزیکی بدن؛ REBA؛ برداشت کنندگان گل زعفران

افق دانش: فصلنامه‌ی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی گناباد (دوره‌ی ۵؛ شماره‌ی ۴؛ زمستان سال ۱۳۸۸)

دریافت: ۱۳۸۸/۲/۲۴ اصلاح نهایی: ۱۳۸۸/۱۱/۱۹ پذیرش: ۱۳۸۸/۱۲/۱۱

۱- نویسنده مسؤول: کارشناس ارشد بهداشت حرفه ای، عضو هیأت علمی گروه بهداشت حرفه ای، دانشکده ی بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی گناباد

آدرس: گناباد- حاشیه ی جاده ی آسیایی- دانشگاه علوم پزشکی گناباد - دانشکده ی بهداشت - گروه بهداشت حرفه ای

پست الکترونیکی: na.sadeghi@gmail.com

نمابر: ۰۵۳۳-۷۲۲۳۸۱۴

تلفن: ۰۵۳۳-۷۲۲۵۰۲۷

۲- کارشناس ارشد پرستاری بهداشت جامعه، مربی هیأت علمی، مرکز تحقیقات توسعه ی اجتماعی و ارتقای سلامت، دانشگاه علوم پزشکی گناباد

۳- کارشناس ارشد بهداشت حرفه ای، عضو هیأت علمی گروه بهداشت حرفه ای، دانشکده ی بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی گناباد